

Utenriksdepartementet Utenriksrådets kontor
Postboks 8114 DEP
0032 OSLOArkivkode/ File no:
841.4Vår ref./ Our ref.:
1900357-11

Deres/ Dykkar ref./ Your ref.:

Vår saksbeh./ Enquiries:
Ida LindkvistDato/ Date:
17.06.2020**Oversendelsesnotat: evaluering av konsentrasjon av norsk bistand**

Evalueringen av konsentrasjon av norsk bistand vil bli offentliggjort og diskutert på et åpent webinar torsdag 18.juni kl 1030-1130. Assisterende utenriksråd Hege Hertzberg vil delta på vegne av Utenriksdepartementet, i dialog med Professor Rune Jansen Hagen (UiB) og Sigrun Aasland (Tankesmien Agenda). Debatten vil ledes av Evalueringsdirektør Per Øyvind Bastøe.

Evalueringen er gjennomført på oppdrag av Evalueringsavdelingen, av det belgiske konsultantselskapet ADE i samarbeid med norske Scanteam.

Konsentrasjon i utviklingspolitikken handler om prioritering: prioritering av tema, land og partnere. Tanken bak er at ved å fokusere på færre tema, områder og partnere kan man bedre følge opp den bistanden som gis, og på den måten bidra til bedre resultater.

Hovedkonklusjoner:

- Norad og UD har klart å redusere antall avtaler og antall partnere, men har i liten grad klart å konsentrere bistanden om tematiske og geografiske områder.
- Partner- og avtale reduksjon ser ut til å ha noen positive effekter på forvaltningen i form av bedre dialog med partnere.

Anbefalinger

- Formålet med konsentrasjon av norsk bistand bør tydeliggjøres.
- For å sikre at konsentrasjon gir bedre bistand må forvaltningen konkretisere hvilke virkemidler som skal benyttes og følge opp implementeringen av disse for å justere ved behov.
- Ved beslutning om nye bistandsprogrammer bør de ressursmessige konsekvensene for forvaltningen tydeliggjøres – herunder behov for kompetanse og eventuelle nedprioriteringer.

FORMÅLET MED EVALUERINGEN

Formålet med evalueringen er å gi informasjon om hvorvidt forvaltningen har klart å konsentrere bistanden om færre tema, områder og partnere, og om dette har gitt bedre forvaltning av norsk bistand. Evalueringen diskuterer også om det er sannsynlig at disse endringene vil gi bedre bistand og identifiserer tiltak som kan innføres for å sikre sterkere prioritering.

BAKGRUNN

I 2013 bestemte den norske regjeringen seg for at det skulle gjennomføres geografisk og tematisk konsentrasjon av norsk bistand. Senere ble det også besluttet å redusere antall avtaler og partnere, som et ledd i dette arbeidet.

Konsentrasjon i utviklingspolitikken handler om prioritering: prioritering av tema, land og partnere. Tanken bak er at ved å fokusere på færre tema, områder og partnere kan bistandsforvaltningen bedre følge opp den bistanden som gis, og på den måten bidra til bedre resultater.

Tidligere evalueringer (Evalueringsavdelingen 2018 og Evalueringsavdelingen 2020) har pekt på behovet for at forvaltningen skal ha tilstrekkelig tid og ressurser for å sikre god styring. Konsentrasjonspolitikken kan lette trykket på forvaltningen og har således vært sett på som nødvendig for å sikre effektiv bistand og gode resultater.

Endringsteori- hvordan virker konsentrasjon?

Evalueringsteamet har utviklet en endringsteori, altså en teoribasert forklaring, på hvordan sterkere prioriteringer kan gi bedre bistand.

For den norske forvaltningen kan færre avtaler og partnere redusere administrasjonskostnader og gi tid til bedre dialog med partnere. Færre land og tema gjør også at forvaltningen kan spesialisere seg på noen områder. Ekstra kapasitet og kompetanse gir mulighet for læring, oppbygging av gode programmer og gir muligheten til å se partnere og virkemidler i sammenheng.

For partnere og mottakerland kan færre avtaler med forvaltningen redusere administrasjonskostnader og friggi tid til prosjekter og programmer. En bedre dialog mellom forvaltningen og partnere kan gi partnere økt forutsigbarhet og bedre muligheter for planlegging.

Ved en reduksjon av antall avtaler kan bistanden også bli dårligere, dersom man kutter de beste partnerne og prosjektene.

EVALUERINGENS FUNN OG KONKLUSJONER

Geografisk konsentrasjon

- Evalueringen finner at bistandsadministrasjonen har lyktes med å redusere antall land som mottar bistand fra 108 i 2013 til 88 i 2018, men har i liten grad lyktes med å konsentrere bistanden om de prioriterte landene for norsk bistand i perioden.
- Evalueringen mener det er lite sannsynlig at geografisk konsentrasjon har gitt bedre forvaltning, eller bedre bistand.

Tematisk konsentrasjon

- Med unntak av bistand til miljø finner ikke evalueringen klare tegn på tematisk konsentrasjon.
- Derimot finner evalueringen tegn på økt tematisk fragmentering da det stadig legges til nye satsninger.
- Evalueringen finner også det ikke er tydeliggjort hvorfor tematisk konsentrasjon skal gi bedre bistand og hvordan dette skal gjennomføres.

Partner- og avtalereduksjon

- Evalueringen finner at Norad og Utenriksdepartementet har kuttet kraftig i antall avtaler og antall partnere. Mellom 2007 og 2018 har bistandsforvaltningen mer enn halvert antall aktive avtaler og i perioden 2012 til 2018 har antall partnere blitt halvert.
- De siste årenes økte bruk av større rammeavtaler med partnere kan ifølge evalueringen ha ført til at nyere avtaler har blitt mer komplekse å håndtere.
- Partner- og avtalereduksjon kan ifølge evalueringen ha ført til bedre dialog med partnere, men evalueringen har ikke tilstrekkelig grunnlag for å si om dette har gitt bedre bistand.
- Evalueringen finner at en mulig negativ effekt av avtale- og partnerreduksjon, er at det er mindre rom for små avtalepartnere fra sør.

Vurderinger og anbefalinger om oppfølging fra evalueringsavdelingen

Evalueringsavdelingen mener at rapporten svarer på mandatet og at kvaliteten på rapporten i hovedsak er god, der funn og konklusjoner kan forsvares. Den kvantitative analysen av konsentrasjon er solid. Diskusjonen om hvordan konsentrasjon gir bedre bistand kunne vært bedre utviklet, det samme gjelder hvordan tematisk konsentrasjon kan påvirke forvaltningen. Dette skyldes delvis at evalueringsteamet fant lite informasjon om dette i forvaltningens egne dokumenter, men også at de i for liten grad baserte endringsteorien på forskning og evaluering. En mer utviklet diskusjon ville vært til hjelp for forvaltningen i arbeidet med å utvikle virkemiddel for ytterligere konsentrasjon av bistanden, men denne mangelen har få konsekvenser for tolkning av funn.

Vi ønsker også å påpeke at evalueringsteamet ikke har intervjuet mottakere eller undersøkt kvaliteten på bistandsprogrammer.

Evalueringsrapporten inneholder detaljerte anbefalinger, mens Evalueringsavdelingen har valgt å gi mer generelle anbefalinger. Evalueringens anbefalinger finnes i rapporten i kapittel 6.

	Anbefaling	Tiltak (eller begrunnelse for å ikke følge opp)	Ansvarlig for tiltak	Tidsramme	Resultat/endring/kommentar
1	Formålet med konsentrasjon av norsk bistand bør tydeliggjøres og man må klargjøre hvordan konsentrasjon av tema, land og partnere skal bidra til bedre bistand.				
2	For å sikre at konsentrasjon gir bedre bistand må forvaltningen konkretisere hvilke virkemidler som skal benyttes, og følge opp implementeringen av disse for å justere ved behov.				
3	Ved beslutning om nye bistandsprogrammer bør de ressursmessige konsekvensene for forvaltningen tydeliggjøres – herunder behov for kompetanse og eventuelle nedprioriteringer.				

Per Øyvind Bastøe
 Evalueringsdirektør

Ida Lindkvist
 Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.

Liste over mottakere/ Recipients:
 Utenriksdepartementet Utenriksrådets kontor

Liste over kopimottakere/ Recipient(s) in copy:
 Utenriksdepartementet Regionavdelingen
 Utenriksdepartementet Avdeling for kompetanse og ressurser
 Utenriksdepartementet Avdeling for bærekraftig utvikling
 Ass Utenriksråd - Hege Hertzberg
 Direktøren (DIR) - Bård Vegar Solhjell